

V I Lenin

Till Oktoberrevolutionens fyraårsdag

Den 25 oktober (7 november), Oktoberrevolutionens fyraårsdag, närmar sig.

Ju längre tid som går sedan denna stora händelse, desto klarare framstår betydelsen av den proletära revolutionen i Ryssland och desto djupare sätter vi oss också in i de praktiska erfarenheterna av vårt arbete i dess helhet.

Ytterst kortfattat och i givetvis långtifrån fullständiga och exakta drag skulle man kunna beskriva denna betydelse och dessa erfarenheter på följande sätt.

Den ryska revolutionens omedelbara och närmaste uppgift var borgerligt demokratisk: att röja undan medeltidens rester, att helt och hållet göra slut på dem, att rensa Ryssland från detta barbari, från denna skam, från det som i högsta grad hindrade all kulturell utveckling och allt framåtskridande i vårt land.

Och vi har rätt att vara stolta över att vi utfört denna rensning betydligt beslutsammare, snabbare, djärvare, framgångsrikare, mer omfattande och djupgående i fråga om inverkan på folkmassorna, på dess djupaste skikt, än vad den stora franska revolutionen gjorde för över 125 år sedan.

Både anarkisterna och de småborgerliga demokraterna (dvs mensjevikerna och socialistrevolutionärerna som ryska representanter för denna internationella sociala typ) har kommit och kommer fortfarande med otroligt många virrigheter om förhållandet mellan den borgerligt demokratiska och den socialistiska (dvs den proletära) revolutionen. Att vi har rätt i vår uppfattning av marxismen på denna punkt, i vårt beaktande av de föregående revolutionernas erfarenheter har helt bekräftats under de fyra år som gått. Vi har som ingen annan *slutfört* den borgerligt demokratiska revolutionen. Vi marscherar fullt målmedvetet, säkert och orubbligt *framåt* mot en socialistisk revolution i vetskap om att den inte är skild från den borgerligt demokratiska revolutionen av någon kinesisk mur, i vetskap om att *endast kampen* kommer att avgöra hur långt vi (sist och slutligen) kommer att rycka fram, vilken del av den omätligt stora uppgiften vi kommer att fullgöra, vilken del av våra segrar vi kommer att befästa åt oss. Den som lever får se. Men redan nu ser vi, att oerhört mycket har gjorts – i ett ruinerat, utpinat, efterblivet land är det oerhört mycket – för samhällets socialistiska omdaning.

Men nog om det borgerligt demokratiska innehållet i vår revolution. För marxister måste det vara begripligt vad detta betyder. Vi skall anföra några åskådliga exempel som belysning.

Revolutionens borgerligt demokratiska innehåll – det innebär att rensa de sociala relationerna (förhållandena, institutionerna) i landet från medeltiden, från livegenskapsförhållandena, från feodalismen.

Vilka var de huvudsakligaste yttringarna, kvarlevorna, resterna av livegenskapsförhållanden i Ryssland 1917? Monarkin, ståndsväsendet, jordägandet, jordens brukande, kvinnans ställning, religionen, nationalitetsförtrycket. Ta vilket som helst av dessa ”augiasstall”, vilka i förbigående sagt i rätt betydande grad lämnats ofullständigt rensade av samtliga framskridna stater vid genomförandet av *deras* borgerligt demokratiska revolutioner för 125, 250 och ännu fler år sedan (år 1649 i England) – ta vilket som helst av dessa augiasstall, och ni skall få se att vi städat rent. På ungefär *tio veckor*, från den 25 oktober (7 november) 1917 och till konstituerande församlingens upplösning (den 5 januari 1918) uträttade vi på detta område tusen gånger mer än vad de borgerliga demokraterna och liberalerna (kadeterna) och de småborgerliga demokraterna (mensjevikerna och socialistrevolutionärerna) gjorde under de *åtta månader* deras välde varade.

Dessa pultroner, pratmakare, egenkära narcissos- och hamletfigurer fäktade med papperssvärd – och kunde inte ens förintä monarkin! Vi vräkte ut hela den monarkiska orenligheten så som ingen annan någonsin gjort. Vi lämnade inte kvar sten på sten eller tegel på tegel av ståndsväsendets sekelgamla byggnad (de mest framskridna länderna som England, Frankrike och Tyskland har än idag inte befriat sig från spåren av ståndsväsendet!). Ståndsväsendets djupaste rötter, nämligen feodalismens och livegenskapsförhållandenas rester på jordägandets område, har vi fullständigt ryckt upp. ”Man kan tvista” om (det finns tillräckligt med skribenter, kadeter, mensjeviker och socialistrevolutionärer utomlands, som kan syssla med sådana tvister) vad som ”sist och slutligen” blir resultatet av den stora Oktoberrevolutionens agrara omdaningar. Vi har inte lust att nu spilla tid på dessa tvister, ty vi avgör denna tvist och hela mängden av hithörande tvistefrågor genom kamp. Man kan dock inte bestrida det faktum att de småborgerliga demokraterna i åtta månaders tid ”samsades” med godsägarna, livegenskapstraditionernas väktare, medan vi på några veckor helt sopade bort såväl dessa godsägare som alla deras traditioner från den ryska jordens yta.

Ta religionen eller kvinnans rättslöshet eller de ickeryska nationaliteternas förtryckta och ojämlika ställning. Allt detta är frågor som tillhör den borgerligt demokratiska revolutionen. De banala småborgerliga demokraterna pratade om dem i åtta månader. *I inget* av de mest framskridna länderna i världen har *dessa* frågor blivit *helt lösta i borgerligt demokratisk riktning*. Hos oss har de helt lösts genom Oktoberrevolutionens lagstiftning. Mot religionen har vi kämpat och kämpar fortfarande på allvar. Vi har gett *alla* ickeryska nationaliteter *egna* republiker eller autonoma områden. En sådan gemenskap, skändlighet och nedrighet som kvinnans fullständiga eller partiella rättslöshet – denna upprörande kvarleva av livegenskapsförhållandena och medeltiden, som putsas upp av den egoistiska bourgeoisin och av den inskränkta och uppskrämda småbourgeoisin i alla världens länder utan ett enda undantag – existerar inte hos oss i Ryssland.

Allt detta är den borgerligt demokratiska revolutionens innehåll. För hundrafemtio och tvåhundra år sedan gav denna revolutions (dessa revolutioners, om man skall tala om varje nationell form av denna allmänna typ) progressiva ledare löften åt folken om att befria mänskligheten från de medeltida privilegierna, från kvinnans ojämlikhet, från de statliga privilegier som tillkom en eller annan religion (eller ”religionsidé” eller ”tron” överhuvud taget), från nationernas rättsliga ojämlikhet. De lovade – men de höll inte sina löften. De kunde inte hålla dem, ty de hindrades av ”respekt” – för den ”heliga privatäganderätten”. I vår proletära revolution fanns inte denna fördömda ”respekt” för denna trefalt förbannade medeltid och denna ”heliga privatäganderätt”.

Men för att befästa den borgerligt demokratiska revolutionens vinningar för Rysslands folk var vi tvungna att fortsätta framåt, och det gjorde vi också. Vi löste den borgerligt demokratiska revolutionens frågor under marschen, i förbifarten, som en ”biprodukt” av vårt huvudsakliga och verkliga, vårt *proletärt* revolutionära, socialistiska arbete. Reformerna är, det har vi alltid sagt, en biprodukt av den revolutionära klasskampen. De borgerligt demokratiska omdaningarna är – så har vi sagt och i handling bevisat – en biprodukt av den proletära, dvs den socialistiska revolutionen. På tal om detta så har ingen av alla sådana som Kautsky, Hilferding, Martov, Tjernov, Hillquit, Longuet, MacDonald, Turati och de andra hjältarna av ”2½”-marxismen kunnat begripa *detta* förhållande mellan den borgerligt demokratiska och den proletärt socialistiska revolutionen. Den förra växer över i den senare. Den senare löser i förbigående den förras frågor. Den senare befäster den förras verk. Det är kampen och endast kampen som avgör hur långt den senare lyckas växa utöver den förra.

Sovjetsystemet är just en av de åskådliga bekräftelserna på eller yttringarna av att den ena revolutionen växer över i den andra. Sovjetsystemet innebär maximal demokrati för arbetarna och bönderna och betyder samtidigt en brytning med den *borgerliga* demokratin

och uppkomsten av en ny, världshistorisk *typ* av demokrati, nämligen den proletära demokratin eller proletariatets diktatur.

Må den döende bourgeoisins och den i dess spår lufsande småborgerliga demokratins hundar och svin ösa över oss förbannelser, skymford och hån för de misstag och fel vi gör i uppbyggandet av *vårt* sovjetssystem. Vi glömmet inte för ett ögonblick att vi verkligen har gjort och fortfarande gör många misstag och fel. Hur skulle man väl kunna undvika misstag och fel i ett sådant världshistoriskt helt nytt verk som uppbyggandet av en tidigare aldrig skådad *typ* av statsskick. Vi kommer oavslutligt att kämpa för att rätta våra misstag och fel, för att förbättra vår praktiska tillämpning av sovjetprinciperna, vilken ännu är ytterst långt från fulländningen. Men vi har rätt att vara stolta, och är det också, över att vi fått den lyckliga lotten att *påbörja* sovjetstatens uppbyggande, att därmed *inleda* en ny epok i världshistorien, epoken då en *ny* klass tagit makten, en klass som är förtryckt i alla kapitalistiska länder och som överallt går framåt till ett nytt liv, till seger över bourgeoisin, till proletariatets diktatur, till mänsklighetens frigörelse från kapitalets ok och från de imperialistiska krigen.

Frågan om de imperialistiska krigen, om finanskapitalets internationella politik som idag dominerar i hela världen och som *oundvikligen* framkallar nya imperialistiska krig, *oundvikligen* framkallar en oerhörd skärpning av det nationella förtrycket, plundringen, rofferiet, en handfull "framskridna" staters stryppande av de svaga, efterblivna och små nationaliteterna – denna fråga blev från och med 1914 hörnstenen i hela politiken i alla världens länder. Det är en fråga om liv eller död för tiotals miljoner människor. Det är frågan om huruvida det i nästa imperialistiska krig, som bourgeoisin förbereder inför våra ögon och som inför våra ögon växer fram ur kapitalismen – huruvida det i detta krig skall slaktas 20 miljoner människor (i stället för de 10 miljoner som mördades i kriget 1914-18 jämte de än idag oavslutade "småkrig", som kompletterar det), huruvida i detta *oundvikliga* (ifall kapitalismen fortfarande kommer att existera) kommande krig 60 miljoner människor skall göras till krymplingar (i stället för de 30 miljoner som stympades 1914-18). Och i denna fråga har vår Oktoberrevolution inlett en ny epok i världshistorien. Bourgeoisies drängar och eftersägare – socialistrevolutionärerna och mensjevikerna samt alla de småborgerliga, s k socialistiska demokraterna i hela världen – hånade parollen "Förvandla det imperialistiska kriget till ett inbördeskrig!". Men denna paroll visade sig vara den enda *sanningen* en obehaglig, grov, naken och grym sanning, det stämmer, men dock *sanningen* mitt i en svärm av de mest raffinerade chauvinistiska och pacifistiska bedrägerier. Dessa bedrägerier ramlar sönder. Brestfreden har blivit avslöjad. För varje dag avslöjas allt skoningslösare betydelsen och följderna av Versaillesfreden, som är ännu värre än Brestfreden. Och allt tydligare, klarare och ofrånkomligare reser sig inför miljoner och åter miljoner människor, som tänker sig in i orsakerna till gårdagens krig och till morgondagens annalkande krig, den bistra sanningen: det finns ingen annan utväg ur det imperialistiska kriget och ur den imperialistiska värld (hade vi fortfarande vår gamla stavning skulle jag här skriva ordet mir i dess bägge betydelser) som *oundvikligen* ger upphov till dessa krig – ur detta helvete finns det *ingen annan utväg än den bolsjevikiska kampen och den bolsjevikiska revolutionen*.

Må bourgeoisin och pacifisterna, generalerna och kälkborgerliga, kapitalisterna och brackorna, alla troende kristna och alla Andra och 2½-internationalens riddare rasande skymfa denna revolution. Inte ens med hela floder av ilska, förtal och lögn skall de kunna fördunkla det världshistoriska faktum, att slavarna för första gången under århundraden och årtusenden har besvarat kriget mellan slavägarna med den öppet proklamerade parollen: låt oss förvandla detta krig mellan slavägarna om delningen av deras byte till ett krig av alla nationers slavar mot alla nationers slavägare!

För första gången på århundraden och årtusenden har denna paroll utvecklats från en förvirrad och vanmäktig väntan till ett klart och exakt politiskt program, till en effektiv kamp av

miljoner förtryckta, ledda av proletariatet, till proletariatets första seger, till den första segern för uppgiften att avskaffa krig, för att förbundet mellan arbetarna i alla länder skall segra över förbundet mellan bourgeoisin av olika nationer, den bourgeoisin som både sluter fred och för krig som får betalas av kapitalets slavar, av lönarbetarna, av bönderna, av de arbetande.

Denna första seger är *ännu ingen slutgiltig seger*, och vår Oktoberrevolution vann den till priset av enastående mödor och svårigheter, oerhörda lidanden, en rad av väldiga misslyckanden och fel från vår sida. Hur skulle väl ett ensamt efterblivet folk utan misslyckanden och fel kunna segra över de imperialistiska krig, som förs av de mäktigaste och mest framskridna länderna i världen!? Vi är inte rädda för att erkänna våra fel och vi kommer att betrakta dem med nykter blick för att lära oss hur de skall rättas till. Men faktum är att för första gången under århundraden och årtusenden har löftet att "besvara" kriget mellan slavägarna med en slavarnas revolution *mot* slavägare av alla de slag *fullständigt uppfyllts* – och uppfylls trots alla svårigheter.

Vi har påbörjat detta verk. När och inom vilken tid proletärerna kommer att slutföra detta verk och vilken nations proletärer som kommer att göra det är ingen väsentlig fråga. Det väsentliga är att isen är bruten, marken har röjts och vägen utstakats.

Fortsätt med ert hyckleri, herrar kapitalister i alla länder som "försvarar fosterlandet", det japanska mot det amerikanska, det amerikanska mot det japanska, det franska mot det engelska osv! Fortsätt att "slingra er undan" frågan om kampmedlen mot de imperialistiska krig genom att skriva ihop nya "baselmanifest" (med Baselmanifestet 1912 som mönster), ni herrar riddare av Andra och 2 ½-internationalen jämte alla pacifistiska kälkborgare och brackor i hela världen! *Den första bolsjevikiska revolutionen* har ryckt loss *det första hundra miljoner människor* på jorden från det imperialistiska kriget och den imperialistiska världen. De påföljande revolutionerna kommer att rycka loss hela mänskligheten ur dessa krig och denna värld.

Vårt sista, viktigaste och svåraste verk, där det mesta ännu är ogjort, är det ekonomiska uppbyggnadsarbetet, upprättandet av den ekonomiska grundvalen för den nya, socialistiska byggnaden i stället för den nedrivna feodala och den till hälften nedrivna kapitalistiska byggnaden. I detta arbete, som är det viktigaste och det svåraste, har vi haft de flesta misslyckandena och gjort de flesta felen. Som om man skulle kunna påbörja ett sådant för hela världen helt nytt verk utan misslyckanden och fel! Men vi har dock påbörjat det. Och vi fortsätter med det. Och just nu håller vi på med att genom vår "nya ekonomiska politik" korrigera en hel rad av våra fel; vi lär oss hur vi i fortsättningen skall uppföra den socialistiska byggnaden i ett småbondeland utan dessa fel.

Svårigheterna är omätliga. Men vi är vana att kämpa med omätliga svårigheter. Det ligger någonting i att våra fiender kallar oss "stenhårda" människor och representanter för en "benkrossarpolitik". Men vi har också lärt oss, åtminstone i viss grad lärt oss, något annat som är outhärligt i revolutionen, nämligen smidighet, förmåga att snabbt och tvärt ändra taktik då de objektiva förhållandena förändras, att slå in på en ny väg till vårt mål, då den förra vägen visat sig vara olämplig eller omöjlig vid den givna tidpunkten.

Efter att ha väckt först politisk och sedan militär entusiasm bland folket och burna av entusiasmens våg, räknade vi med att med denna entusiasm som grundval direkt kunna lösa de ekonomiska uppgifterna (som var lika stora som de politiska och de militära). Vi räknade med – eller måhända vore det rättare att säga att vi hade för avsikt, utan att ha gjort tillräckliga beräkningar – att genom direkta befallningar av den proletära staten på ett kommunistiskt sätt ordna den statliga produktionen och den statliga fördelningen av produkterna i ett småbondeland. Livet har påvisat vårt misstag. Det krävs en rad övergångsstadier – statskapitalism och socialism – för att *förbereda* övergången till kommunism med flera års arbete. Inte direkt på

entusiasmens grundval utan med hjälp av den entusiasm, som vår stora revolution framkallade, och på det personliga intressets, det personliga medintressets, räntabilitetsprincipens grundval skall vi bemöda oss om att först bygga en säker brygga, som i ett småbondeland leder via statskapitalism till socialism; annars kommer vi aldrig fram till kommunism, annars kan vi ej föra tiotals och åter tiotals miljoner människor till kommunism. Det har livet lärt oss. Det har revolutionens objektiva utvecklingsförlopp lärt oss.

Och vi, som under dessa tre eller fyra år i någon mån lärt oss att företa tvärsändringar (när sådana kursändringar är av nöden), har börjat att ivrigt, uppmärksamt och träget (ehuru fortfarande inte tillräckligt ivrigt, uppmärksamt och träget) lära oss göra en ny kursändring, nämligen den nya ekonomiska politiken. Den proletära staten måste bli en försiktig, omtänksam och skicklig "affärsman", en riktig *grosshandlare* – annars går det inte att sätta småbondelandet ekonomiskt på fötter. Någon annan övergång till kommunism finns det inte idag, under nuvarande förhållanden, sida vid sida med den kapitalistiska (tills vidare ännu kapitalistiska) västern. Grosshandlaren tycks vara en typ i ekonomin som står lika långt från kommunismen som himlen är från jorden. Men det är just en av de motsägelser som i det levande livet leder från småbondehushållning via statskapitalism till socialism. Det personliga medintresset ökar produktionen; vi behöver framför allt och till varje pris en produktionsökning. Grosshandeln sammanknyter miljoner småbönder ekonomiskt, eftersom den gör dem medintresserade, förenar dem och leder dem till nästa stadium: till olika former av samband och förening inom själva produktionen. Vi har redan inlett den nödvändiga omgestaltningen av vår ekonomiska politik.

På detta område har vi redan nått vissa – visserligen inte så stora, bara partiella – men i alla fall obestridliga framgångar.

Vi håller redan på att gå ut den förberedande skolklassen på detta nya "vetenskapsområde". Om vi ståndaktigt och ihärdigt studerar, prövar varje åtgärd med hjälp av den praktiska erfarenheten och inte är rädda för att flera gånger göra om det påbörjade, att korrigera våra fel och noga sätta oss in i deras betydelse, så skall vi också flytta över till de följande klasserna. Vi skall genomgå hela "kursen", även om världsekonomi och världspolitik gjord den betydligt längre och betydligt svårare än vi skulle önska. Hur svåra övergångstidens lidanden än blir, trots alla olyckor, hungern och förfallet, skall vi inte tappa modet utan till varje pris föra vårt verk till ett segerrikt slut.

Den 14 oktober 1921

Pravda nr 234, den 18 oktober 1921

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 44, s 144-152